

BERETNING 2020

ET FORANDRINGENS ÅR

FORMANDENS SKRIFTLIGE BERETNING TIL GENERALFORSAMLINGEN DEN 27. MAJ 2021

Det kommer nok ikke som den store overraskelse, at 2020 var et anderledes år – også for Gramex. Landet, og ikke mindst alle vores spillesteder og festivaler, var lukket ned det meste af året. Mange af vores kunder måtte lukke butikken og slukke musikken i lange perioder, og vores medlemmer fik aflyst livejobs og mistede mange afgørende indtægter. I stedet for at udføre deres arbejde måtte også musikere og artister kæmpe med hjælpepakker og paragraffer. Og branchen måtte kæmpe for at blive hørt og taget alvorligt som erhverv. Et erhverv, der ellers var i vækst og bidrog til samfundet med knap 10 milliarder kroner og hvad der svarer til mere end 5.000 fuldtids-arbejdspladser i 2019 – inden corona-nedlukningen.

Selvom alle de aflyste koncerter og festivaler i høj grad har påvirket branchen og ikke mindst vores medlemmers daglige økonomi, har det kun i yderst begrænset omfang påvirket Gramex' indtægter, da Gramex som bekendt forvalter rettigheder for brug af indspillet musik – og ikke livemusik. Til gengæld har nedlukningen af restauranter, butikker, fitnesscentre og lignende haft stor betydning for Gramex, da godt 40 procent af vores samlede indtægter kommer fra netop det område. Når der lukkes ned, og musikken stopper med at spille, er det noget, vi kan mærke. Det samme kan de kommercielle radiostationer, som lever af annoncering fra selvsamme forretninger, og det får således også en afsmittende effekt på vores indtægter fra netop disse aktører.

Alt det til trods er det derfor glædeligt, at det er lykkedes Gramex at komme ud af 2020 med en økonomisk nedgang, der begrænser sig til i omegnen af 7 procent sammenlignet med året før. Indtægterne lander på i alt 207 millioner mod 223 millioner året før, og vi ender på et samlet beløb til fordeling på 193 millioner sammenlignet med 208 millioner i 2019. Et resultat, vi sidste år på denne tid frygtede ville se helt anderledes ud.

Det var også sidste år på denne tid, vi offentliggjorde, at Anne Sophie Gersdorff Schrøder, Fie, skulle afløse John Kristensen og dermed tiltræde som ny direktør i Gramex pr. 1. august 2020. På trods af både flytte- og ombygningsrod på Gammel Kongevej og corona-restriktioner, der gjorde det svært at samle hele organisationen samtidig, gik Fie på med krum hals og fik en rigtig god start hos Gramex.

Vi skylder en stor tak til Thomas Maagaard Dyekjær, der som interim direktør bistod med at skabe en glidende overgang til Fie, og også særlig stor tak til vores dedikerede medarbejdere for at have taget så godt imod Fie og med hende udsigten til mange nye fremtidsplaner. De skal have store roser for deres forandringsevillighed og lyst til omstilling i en udviklingsproces, som selvfølgelig har været kompliceret af meget hjemmearbejde og zoom-møder. Fie har allerede sat mange nye skibe i søen, og det bliver rigtig spændende at følge den spirende nye kultur med en ny direktør ved roret.

GRAMEX' INDTÆGTER I 2020

Den væsentligste indtægtskilde for Gramex i 2020 er stadig vores aftaler med radio- og tv-kunderne, som i store træk har ligget stabilt også i 2020 – dog med en lille nedgang, hvilket særligt skyldes den faldende omsætning på annoncemarkedet, som har påvirket betalingsevnen fra de kommercielle radioer under corona. Således ender årets radio- og tv-indtægter i 2020 på i alt 103 millioner sammenholdt med 104,6 millioner året før.

Gramex' indtægter fra Anden Offentlig Fremførelse (AOF), der dækker over musik i butikker, cafeer, fitnesscentre osv. er det forretningsområde, der har lidt mest under corona. Nedlukning af butikker, frisører, restauranter, barer, fitnesscentre m.fl. har betydet, at vi i 2020 har oplevet en indtægtsnedgang på ca. 17 procent på det område sammenlignet med 2019. Der er desværre ingen tvivl om, at særligt dette område vil være noget tid om at rette sig igen. Årets start med fuld nedlukning af forretningerne, konkurer og pressede økonomier forventes at resultere i et fald også i 2021 sammenlignet med 2019, og der er en bekymring for, at vi skal helt frem til 2024, før vi igen når et niveau svarende til 2019-resultatet.

Den rettighedsfri musik har i perioder udfordret indtægterne på AOF, men i tæt samarbejde med Koda arbejder vi vedvarende på at sætte fokus på musikkens værdi. Indsatsen med at dokumentere og illustrere musiks positive indvirkning på detailhandlens omsætning fortsætter og er kun endnu mere aktuelt i en tid med vigende omsætning og dermed pressede økonomier på hele dette område.

Gramex har – mod forventning – oplevet en fortsat stigning i udlandsindtægterne i 2020. I 2019 oplevede vi en markant stigning, som ikke var udtryk for, at dansk musik var spillet i markant større omfang end tidligere, men derimod at enkelte udenlandske organisationer havde et større efterslæb på deres udbetalinger. Dette har gentaget sig i 2020. Så på trods af at vi kan konstatere et fald i indtægterne fra flere udenlandske organisationer, så opvejes dette af en markant stigning i indtægterne fra enkelte af vores udenlandske samarbejdspartnere. Vi ved, at vores udenlandske søsterorganisationer ligesom Gramex er påvirkede økonomisk af corona-krisen, men da der er noget forsinkelse på betalingerne fra udlandet, vil vi først i 2021 se resultatet af den nedgang, man har oplevet uden for Danmark; en nedgang, som varierer mellem 10 og 40 procent for de udenlandske organisationer. Det er fortsat Tyskland og England, vi modtager de største indtægter fra. De to lande står tilsammen for godt 40 procent af de samlede indtægter, vi modtager fra udlandet.

GRAMEX OPRUSTER PÅ IT

Selv i krisetid – eller måske netop på grund af corona-krisen – har mange heldigvis stadig haft mod på at udgive ny musik. Stigningen i antallet af udgivelser, som vi har set de seneste par år, er derfor kun fortsat. Alene i 2020 har vi i Gramex modtaget knap 5.500 studielister mod omkring 4.000 året før. De mange flere udgivelser og en stigende positiv tendens til, at udenlandske kunstnere melder sig direkte ind i Gramex, stiller større krav til Gramex' medarbejdere, som skal registrere mange flere udgivelser, sange og rettighedshavere og rådgive mange flere nye producenter. Samtidig kan vi konstatere, at producenterne fortsat handler med deres rettigheder i vidt omfang – repertoire og labels skifter stadig hænder, og indtægterne skifter dermed ejermand, hvilket vi også skal kunne

håndtere. Og endelig ser det ud til, at vi også snart skal repræsentere amerikansk repertoire og nye momsregler. Derfor revurderer vi løbende, hvordan vi bedst servicerer alle vores medlemmer.

For at kunne følge med den – naturlige – udvikling er vi nødt til at sikre, at vores IT-værktøjer er helt tidssvarende og dermed understøtter de krav, som såvel Gramex' medarbejdere som rettighedshavere med rette stiller til systemerne.

I efteråret 2020 satte vi på den baggrund gang i en IT-undersøgelse med det formål dels at få belyst kravene til et fremtidigt IT-system og dels at få undersøgt, hvilke aktører i markedet Gramex vil kunne samarbejde med om en sådan fremtidig IT-løsning.

Bestyrelsen har primo 2021 godkendt anbefalingerne fra administrationen om den videre proces, og senest til juni forventer vi at kunne træffe endelig beslutning om valg af et kommende IT-setup. Det er helt afgørende og bydende nødvendigt, at vi får moderniseret systemerne i Gramex, men det er samtidig også en stor økonomisk udskrivning, der vil få betydning for omkostningsniveauet i de kommende år.

NYE EU-DOMME, VI FORVENTER FÅR INDFLYDELSE PÅ GRAMEX

Alt imens vi kan konstatere, at udviklingen i branchen – både herhjemme og internationalt – i sig selv stiller større krav til Gramex' forvaltning, så kom der i 2020 to nye EU-afgørelser, der hver for sig får ganske stor betydning for Gramex' forretning og forvaltning fremadrettet.

I september afsagde EU-Domstolen dom i en sag mellem den irske kunstner-organisation og de irske producenter. Sagen handler langt hen ad vejen om noget andet, end hvad der er afgørende her, men førte ikke desto mindre til en dom, der konkluderer, at spørgsmålet om, i hvilket omfang udenlandske indspilninger nyder beskyttelse i ens territorium, ikke er noget, Danmark bestemmer; den slags afgøres af EU.

Og EU har ikke en regulering, som den, vi kender fra Danmark, som kort sagt går ud på, at vi kun beskytter udenlandske indspilninger, hvis de danske indspilninger tilsvarende beskyttes i deres land. Den slags "noget for noget" kan vi ikke selv beslutte, og Kulturministeriets regel herom skal derfor ophæves. For Gramex har det særlig betydning i relation til det amerikanske repertoire, som vi ikke tidligere har hverken opkrævet for eller udbetalt til, da man i USA ikke har en ordning svarende til den, vi har herhjemme.

Gramex er i dialog med Kulturministeriet om afgørelsen, og vi forbereder os på at skulle genforhandle alle vores aftaler, da Gramex nu skal opkræve for mere og andet repertoire end hidtil. Særligt det amerikanske repertoire spilles vidt og bredt i radioen, i tv, i butikker, restauranter, fitnesscentre og mange andre steder, og det skal vi nu til at tage betaling for og afregne til. For medlemmerne af Gramex er det endnu for tidligt at spå om, hvad det betyder – det ved vi mere om næste år.

I 2020 verserede samtidig en anden sag for EU-Domstolen, som har stor betydning fra Gramex. Der blev godt nok først afsagt dom primo 2021, men da sagen har fyldt hele efteråret i Gramex, bør afgørelsen nævnes. Det er nemlig af EU slået fast, at den aktivitet, der finder sted i Gramex – og andre

forvaltningsorganisationer – er momspligtig. Det må på den baggrund forventes, at de danske momsregler vil blive ændret, og at de danske forvaltningsorganisationer i fremtiden skal håndtere moms.

Gramex er godt i gang med at analysere de økonomiske og administrative konsekvenser af afgørelsen og drøfter desuden spørgsmålet med de øvrige rettighedsorganisationer.

Vi ved endnu ikke, hvornår Skatteministeriet fremsætter lovforslag til ændring af den nuværende momsfritagelse, men det må forventes at ske i løbet af 2021, og jeg er sikker på, at næste års beretning vil indeholde en del om denne ændring.

TAK FOR KAMPEN I 2020!

2020 blev et meget anderledes år for os alle sammen. Men det blev også et år, der gjorde det klart og tydeligt, hvor afgørende vigtig en ingrediens musikken er i befolkningens tilværelse – især i krisetid. Det er koncerter og festivaler og hele det fælles liv omkring musikken, mange af os savnede mest. Og det er musikken, melodierne og sangteksterne, der alligevel formåede at binde os sammen og skabe nye former for fællesskaber på afstand.

Under nedlukningen var det ikke kun videoopkald, onlinemøder, nyheder og tv, vi brugte mere end normalt, men også streaming af podcast og radio og musik, som DR Medieforsknings analyse af danskernes medieforbrug i 2020 viste.

Nu går vi endelig mod lysere tider – sommeren er lige om hjørnet, og vi er i gang med at ryste coronaen af os. Vi må nok forvente, at den vil sætte sig nogle markante spor også i den kommende tid – noget vender hurtigt tilbage til normalen, andet retter sig langsomt eller kommer slet ikke igen, og nye vaner er kommet for at blive. Uanset hvad følger vi markedet tæt og gør, hvad vi kan, for at styre Gramex bedst muligt igennem den kommende – forhåbentligt mindre turbulente – tid.

Indtil da vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige tak for kampen og engagementet i 2020. Tak til alle jer medlemmer, der arbejder og kæmper for jeres musik under selv umulige forhold. Tak til alle jer kunder, der kæmper for jeres forretning og ved, at musikken gør en forskel. Tak til alle jer medarbejdere i Gramex; for den store indsats I har lagt hjemme i alle hjemmekontorerne i et langt og skørt år. Og tak for at tage så godt imod vores nye direktør, Fie, som fra første dag ved roret har følt sig godt modtaget og hjulpet, og som allerede nu er godt i gang med at føre Gramex sikkert ind i fremtiden – selvom det har været noget af en bølgegang at starte i.

Sidst – men på ingen måde mindst – en stor tak til næstformand Lena Brostrøm Dideriksen, der i 2020 stoppede som formand for Dansk Artist Forbund og nu også takker af og giver mikrofonen videre her i bestyrelsen efter knap 20 års behårdt arbejde for kunstnerne, men så sandelig også for Gramex' bedste. Lena har været en uundværlig samarbejdspartner i bestyrelsen, en stærk sparringspartner i formandskabet og har i høj grad været drivkraft i forhold til at bygge bro mellem kunstnere og producenter i en forandringspræget tid.

Jeg lover, at vi i bestyrelsen sammen med ledelsen og resten af organisationen fortsætter kampen for rettighedshaverne, for musikken og for Gramex. Og tror på, at vi snart igen kan fejre succeser og gode resultater.

Pas godt på jer selv, på hinanden og musikken.

Laura Littauer

Formand for Gramex' bestyrelse

—
Bestyrelsen har i beretningsperioden bestået af fra producenterne rettighedsgruppe Laura Littauer (formand), Søren Krogh Thompson og Jakob Plesner Mathiasen og fra kunstnerne rettighedsgruppe Lena Brostrøm Dideriksen (næstformand), Nanna Klingsholm og Jens Skov Thomsen samt syvende medlem Morten Rosenmeier og bestyrelsessuppleanterne Morten Ingholt og Jesper Løvdal.